

af to Grunde: for det Første vil et saadant Guld ikke være holdbart, og for det Andet vil Enhver, som kender en lille Smule til Tjære, kunne sige sig selv, at Luften i et saadant Meieri ikke vilde blive god. Motiverne vise selv tilstrækkeligt i den Retning ved at tage Sigte paa, at Mælken har den Egenskab at opsamle alle Luftarter; men naar man saaledes sit Tjærelugt ind i et Meieri, saa vilde man vist i længere Tid ikke være i Stand til at sælge sit Smør. Det vil altsaa være en af de Bestemmelser, som sætte sig selv ud. — § 5 omtaler Svineholdet, og saa snart jeg ser paa § 5, kommer jeg til at tænke paa dette, at man er nødsaget til at gaa fra Andelsmeierier til de større Meierier, som maa sættes jævnfides med Andelsmeierier. — Med Henhyn til § 7 vil jeg sige, at denne Bestemmelse vistnok er en Nødvendighed, som bør iagttages overalt, hvor der bruges Centrifuge. — §§ 8 og 9 ere nødvendige Bestemmelser overfor opstaaende epidemiske Sygdomme, men jeg skal der pege hen paa, at, saavidt mig bekjendt er der vistnok ikke oprettet noget Andelsmeieri, uden at disse Bestemmelser allerede ere indførte i Vedtægterne, Kontrakten eller hvad man nu vil kalde det, hvormod det jo er helt anderledes med Fællesmeierierne. Det viser altsaa ogsaa, hvad jeg nævnte før, at Andelsmeierierne høre mere ind under det Private, de andre mere ind under Fabriksdrift. Hvis Lovforslaget skulde blive vedtaget med ikke altsor store Forandringer, maa der i alt Fald gjøres nogle Forandringer i § 11. En Frist af 6 Maaneder til at omændre Alt paa et Meieri er nemlig for kort en Tid, saa det bliver en for stor Byrde at paalægge Meierierne. Det er en anden Sag med nye Meierier, som altsaa, inden de lave deres Vedtægter, vide forud, hvorledes de skulle bygge. De bestaaende Meierier have derimod engang bygget uden at have haft nogen Lov for Die om, hvorledes der skal bygges. Med disse Bemærkninger skal jeg slutte og afvente Sagens videre Behandling.

Justitsministeren (M. Lemann): Jeg maa begynde med den almindelige Bemærkning, at alle hygieiniske Foranstaltninger jo til en vis Grad ere og maa være relative, og det er derfor et meget overfladisk Ræsonnement at ville bekæmpe dem ved at udbringe logiske Konsekvenser af det, som foreslaas, sigende, at, naar man gaar saa vidt, maa man ogsaa gaa saa vidt o.s.v. Hvis man vil behandle hygieiniske Foranstaltninger paa den Maade, saa bliver der ingen hygieiniske Foranstaltninger, som kunne foretages;

thi, som sagt, alle saadanne Foranstaltninger maa være relative, beregnede paa at gjøre saa megen Nytte, som det er muligt at gjøre uden at komme i Strid med andre lige saa nødvendige Krav, som Samsundet stiller. Derfor kunne de heller ikke frembyde nogen absolut, men kun en tilnærmelsesvis Sikkerhed; men desfra og til det, at de overhovedet ingen Nytte gjøre, eller at de i det Hele taget bør forcastes, er der dog et overordentligt stort Spring. Der er for at tage et Exempel, som vi Alle kende, intet fornuftigt Mennekte, der bilder sig ind, at Karantæne mod Koleræ skaffer nogen absolut Sikkerhed — det veed Alle og Enhver, at den ikke gjør — men Ingen ræsonnerer dog saaledes, at da man ikke kan det, saa kan man ligesaa godt lade rent være med at gjøre Noget. Man maa selvfølgelig der ligesom ved Ordningen af alle den Slags Forhold, bevæge sig mellem de forskellige Henhyn, der gjøre sig gjældende med et vist Krav paa at komme i Betragtning, bestandig dog styrende henimod det Maaal, som i og for sig synes at være det Rette. I det nærværende Tilfælde kan der ikke være nogen Tvivl om, at, hvormeget man end tror at kunne gjøre Nar af Hygieinens nuværende Standpunkt, bliver det dog et ønskeligt Formaal for Staten, at bidrage til, at den almindelige Sundhedstilstand bliver saa god som mulig, og at de Potenser, der kunne indvirke skadeligt paa den, lidt efter lidt fjernes, efterhaanden som Vidensskaben kommer saa vidt, at den lærer dem at kende, og kan have sin Opmærksomhed henledet paa dem. Det er ogsaa derfor en naturlig Følge af Videnskabens Fremstriden, at de hygieiniske Fordringer blive større. Saalænge man ikke kender Betingelserne for, hvorledes en Sygdom kan smitte, og ikke kender den Maade, hvorpaa Smitten forplanter sig til andre Menneker eller Dyr, er det jo ganske naturligt, at man ingen Foranstaltninger træffer i saa Henseende, fordi disse Foranstaltninger saa vilde svæve i Luften, men efterhaanden som man lærer den at kende og ser, at man kan gjøre Noget for at forhindre disse Smitteudbredelser, bliver det jo ikke alene en ganske naturlig Ting, men det bliver ogsaa en Pligt for Staten, hvis den overhovedet mener, at den har den Opgave lige over for den offentlige Sundhedstilstand, som den jo hidtil har anset for sin Pligt at have, da at gjøre, hvad man efter Videnskabens Standpunkt paa ethvert Tidspunkt anser for muligt lige over for de andre Henhyn, som kunne gjøre sig gjældende. Det er fra dette Synspunkt, at dette Lovforslag maa ses, og de Bemærkninger, der ere skaldne her